

CYNGOR SIR YNYS MÔN

Adroddiad i:	PWYLLGOR SGRIWTINI
Dyddiad:	23 MAI 2016
Pwnc:	CANLYNIADAU'R GYLLIDEB REFENIW AR GYFER 2015-16 – DRAFFT
Aelod(au) Portffolio:	Y CYNGHORYDD H E JONES
Pennaeth Gwasanaeth:	MARC JONES
Awdur yr Adroddiad:	BETHAN HUGHES OWEN
Rhif Ffôn:	01248 752663
E-bost:	Bethanowen2@ynysmon.gov.uk
Aelodau Lleol:	D/B

A - Argymhelliad/Argymhellion a Rheswm/Rhesymau

1. Ym mis Chwefror 2015, gosododd y Cyngor gyllideb net ar gyfer 2015/16 gyda gwariant net o £124.6m ar wasanaethau, a hynny i'w gyllido o incwm y Dreth Gyngor, Trethi Cenedlaethol Annomestig a grantiau cyffredinol.
2. Roedd y gyllideb ar gyfer 2015/16 yn cynnwys yr angen i wneud arbedion o £4.3m. Mae'r rhain wedi cael eu hymgorffori yn y cyllidebau gwasanaeth unigol ac mae cyflawni /diffyg cyflawni'r arbedion hyn wedi'i adlewyrchu yn y tanwariannau net a ddangosir.
3. Mae'r adroddiad hwn yn nodi'r canlyniadau dros dro ar gyfer y flwyddyn ariannol 1 Ebrill 2015 hyd at 31 Mawrth 2016.
4. Y sefyllfa ariannol gyffredinol a ragwelir ar gyfer 2015/16 mewn perthynas â chyllidebau a reolir gan wasanaethau yw tanwariant o £1,756k. Mae hyn yn welliant sylweddol ar y tanwariant o £376k a ragwelwyd ac yr adroddwyd arno yn ystod chwarter 3. Mae'r esboniadau am yr amrywiadau sylweddol i'w gweld yn yr adroddiad ynghyd â'r rhesymau am y newidiadau ers chwarter 3.
5. Mae nifer o eitemau'n cael eu heithrio o'r cyllidebau gwasanaeth am fod gwariant yn erbyn y penawdau hyn y tu hwnt i reolaeth y gwasanaethau. Ar ôl cymryd y rhain i ystyriaeth mae'r tanwariant cyffredinol y Cyngor yn cynyddu i £1,849k a hwn yw'r swm sydd ar gael i'w drosglwyddo i Falansau Cyffredinol y Cyngor.
6. Mae'r Pwyllgor Gwaith, yn dilyn yr adroddiad yn chwarter 3 lle nodwyd bod yna bwysau cynyddol ar gyllidebau y gwasanaethau a arweinir gan y galw yn y Gwasanaethau Plant, wedi cymeradwyo swm o £476k i helpu i leddfu'r pwysau hynny.
7. Roedd yr adroddiad chwarter 3 yn rhagweld gorwariant o £420k ar Priffyrdd a Thrafnidiaeth ac roedd £350k ohono oherwydd difrod sylweddol a achoswyd gan y llifogydd a'r stormydd eithriadol a effeithiodd ar yr Ynys. Gofynnodd y Pwyllgor Gwaith i hyn gael ei ariannu o Gronfa Yswiriant Glustnodedig y Cyngor, a fyddai'n dal i adael swm digonol ar gyfer risgiau yswiriant eraill (£1.5m ar ôl talu am drwsio'r holl ddifrod a achoswyd gan y stormydd). Mae hyn wedi cael ei weithredu.
8. Argymhellir nodi'r canlynol:-
 - (i) Y sefyllfa a amlinellir mewn perthynas â pherfformiad ariannol 2015/16;
 - (ii) Bod y canlyniad yr adroddir arno yn y ddogfen hon yn parhau i fod yn ganlyniad amodol hyd nes y bydd yr archwiliad statudol wedi cael ei gwblhau.

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau am eu gwrthod ac/neu ddewis yr opsiwn hwn?

d/b

C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?		
Mae'r mater hwn wedi ei ddirprwyo i'r Pwyllgor Gwaith		
CH – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?		
Ydi		
D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?		
Ydi		
DD – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?		Beth oedd eu sylwadau?
1	Prif Weithredwr / Uwch Dîm Arweinyddiaeth (UDA) (mandadol)	Yn cymeradwyo'r adroddiad
2	Cyllid / Adran 151 (mandadol)	d/b – adroddiad y Swyddog Adran 151 yw hwn
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (mandadol)	
4	Adnoddau Dynol (AD)	
5	Eiddo	
6	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)	
7	Sgriwtini	
8	Aelodau Lleol	
9	Unrhyw gyrff allanol / arall/eraill	
E – Risgiau ac unrhyw gamau lliniaru (os yn berthnasol)		
1	Economaidd	
2	Gwrthdodi	
3	Trosedd ac Anhrefn	
4	Amgylcheddol	
5	Cydraddoldebau	
6	Cytundebau Canlyniad	
7	Arall	
F - Atodiadau:		
<ul style="list-style-type: none"> Atodiad A – Adroddiad Monitro'r Gyllideb Refeniw – Canlyniad Amodol (yn cynnwys Anecs A – tabl o'r canlyniad refeniw amodol ar gyfer 2015/16) 		
FF - Papurau cefndir (cysylltwch os gwelwch yn dda gydag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):		
<ul style="list-style-type: none"> Cyllideb refeniw 2015/16 (fel yr argymhellwyd gan y Pwyllgor hwn ar 16 Chwefror 2015 ac a fabwysiadwyd gan y Cyngor Sir ar 26 Chwefror 2015). 		

MONITRO'R GYLLIDEB REFENIW – CANLYNIAD AMODOL 2015/16

1. Balans Cyffredinol – Y Sefyllfa Agoriadol a'r Cyfraniad a Gynlluniwyd yn 2015/16

1.1 Arweiniodd y canlyniad amodol ar gyfer 2015/16 at falansau cyffredinol o £7.5m ar ddechrau'r flwyddyn ariannol gyfredol, sef sefyllfa iachach nag a ddisgwyliwyd yn flaenorol. Yn ystod y flwyddyn, mae £476k wedi cael ei drosglwyddo o'r Cronfeydd wrth Gefn Cyffredinol gyda £1m pellach yn cael ei ddyrannu fel rhan o gyllideb 2016/17 i ariannu prosiectau penodol.

2. Y flwyddyn a ddaw i ben ar 31 Mawrth 2016 – Perfformiad Ariannol fesul Gwasanaeth

2.1 Mae manylion perfformiad ariannol pob gwasanaeth ar gyfer y flwyddyn i'w gweld yn Anecs A. Mae tanwariant net o £1,756k ar wasanaethau, sy'n well na'r canlyniad amcangyfrifedig yr adroddwyd arno yn Chwarter 3 pryd rhagweldwyd gorwariant ar y gwasanaethau o £390k. Mae'r tabl isod yn crynhoi'r amrywiadau sylweddol:-

Crynodeb o amrywiadau canlyniad amodol ar 31 Mawrth 2016	
	(Tan) / Gorwariant £000
Addysg Ganolog	(125)
Gofal Cymdeithasol i Oedolion	186
Gofal Cymdeithasol i Blant	(221)
Tai	(208)
Economaidd a Chymuned	66
Priffyrdd a Thrafnidiaeth	(111)
Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd	(323)
Eiddo	(90)
Rheoli Gwastraff	131
Corfforaethol – Gwasanaethau Eraill	(968)
Adnoddau – heb gynnwys budd-daliadau a roddwyd	125
Trawsnewid	(333)
Adnoddau – budd-daliadau a roddwyd	(466)
Cyfreithiol a Phwyllgorau	(99)
Cyllid Corfforaethol	428
Arall	(252)
Gorwariant/(Tanwariant) net ar wasanaethau	(1,756)

3. Eglurhad ar yr Amrywiadau Sylweddol – Nodwch fod pob cyfeiriad at amrywiadau a chanlyniadau'n amodol ac nid ydynt ond yn cynnwys amrywiadau y gellir eu rheoli

3.1 Dysgu Gydol Oes

3.1.1 Addysg Ganolog

3.1.1.1 Bu tanwariant o £125k yn ystod y flwyddyn. Yn chwarter 3 rhagweldwyd tanwariant o £62k erbyn diwedd y flwyddyn. Mae'r tanwariant yn bennaf o ganlyniad i nifer o fân orwariannau a thanwariannau. Mae'r gorwariannau mwy yn cynnwys gorwariant o £97k ar integreiddio uwchradd, £137k ar gludiant ysgol a £152k ar GwE. Mae tanwariannau sylweddol yn cynnwys tanwariant o £107k ar leoliadau all-sirol, £95k ar Staffio Addysg Ganolog, £80k ar y ddarpariaeth Blynnyddoedd Cynnar, £51k ar Blas am Oes a thanwariant o £95k ar Wasanaethau Ieuenctid.

3.1.2 Diwylliant

3.1.2.1 Roedd tanwariant o £9k yn y gwasanaeth yn ystod y flwyddyn ariannol ac yn chwarter 3 rhagwelwyd y byddai tanwariant o £2k am y flwyddyn. Roedd gorwariant o £88k ar Amgueddfeydd ac Orielau, ac un rheswm sylweddol am hynny oedd nad yw Oriel Ynys Môn wedi cyflawni ei thargedau incwm. Roedd tanwariant o £89k ar Wasanaethau Llyfrgell a fydd yn gwneud iawn am y gorwariant yn y Gwasanaeth Amgueddfeydd ac Orielau. Bu gorwariannau a thanwariannau amrywiol eraill yn y gwasanaeth.

3.2 Cymunedau

3.2.1 Gofal Cymdeithasol i Oedolion

3.2.1.1 Roedd gorwariant o £186k ar gyfer y flwyddyn – y sefyllfa a ragwelwyd am y flwyddyn yn chwarter 3 oedd gorwariant o £221k. Mae hyn yn welliant sylweddol.

3.2.1.2 Mae'r elfennau o fewn y canlyniad amodol fel a ganlyn: -

- Gwasanaethau ar gyfer yr Henoed: rhagweld gorwariant o £71k;
- Anableddau Corfforol (AC): rhagweld tanwariant o £77k;
- Anableddau Dysgu (AD): rhagweld gorwariant o £272k;
- Iechyd Meddwl (IM): rhagweld gorwariant o £202k;
- Uned Ddarparu: rhagweld tanwariant o £219k; a
- Rheoli a Chefnogi: rhagweld tanwariant o £83k.

3.2.1.3 Mae'r meysydd gwasanaeth sy'n gorwario ar hyn o bryd yn gwneud hynny o ganlyniad i (i) galw uwch na'r disgwyl a (ii) pwysau cost, yn cynnwys lleoliadau gofal cartref allanol £537k, Gofal Dydd Anableddau Dysgu £136k, a gofal preswyl allanol Iechyd Meddwl £276k. Rheolir lleoliadau'n gyffredinol trwy baneli dyrannu sy'n caniatáu i reolwyr ystyried yn fanwl sut mae lleoliadau yn cael eu comisiynu. Mae hyn yn sicrhau nid yn unig ganlyniad diogel i ddefnyddwyr gwasanaeth ond hefyd y canlyniad mwyaf cost-effeithiol i'r Cyngor. Mae adolygiad penodol o Ofal Dydd Anableddau Dysgu yn mynd rhagddo ar hyn o bryd. Enghraifft o'r pwysau cost ar y gwasanaeth yw'r cynnydd o 1.7% yn y ffioedd ar gyfer lleoliadau preswyl allanol yn 2015/16 lle nad oes cyllideb ychwanegol wedi cael ei darparu. Rydym yn amcangyfrif y bydd effaith hyn ar ei ben ei hun yn £150k ar draws y gwasanaeth ar gyfer 2015/16.

3.2.2 Gwasanaethau Plant

3.2.2.1 Ar ddiwedd y trydydd chwarter rhagwelwyd gorwariant o £476k yn y Gwasanaeth ac, o ganlyniad, rhyddhawyd y swm yma o'r balansau cyffredinol ac arweiniodd hynny at ragweld sefyllfa wastad erbyn diwedd y flwyddyn. Yn ystod y chwarter diwethaf nodwyd incwm ychwanegol yn ymwneud â Plant sy'n Derbyn Gofal - nid oedd yr incwm hwn wedi'i gynnwys yn y rhagolygon chwarter 3. Oherwydd yr arian hwn, ynghyd â mesurau effeithlonrwydd eraill a gymerwyd yn ystod y chwarter olaf, gwelwyd tanwariant o £221k ar gyfer y Gwasanaeth erbyn diwedd y flwyddyn.

3.2.2.2 Mae'r prif amrywiadau yn cynnwys tanwariant o £18k ar Blant sy'n Derbyn Gofal, sy'n cynnwys gorwariant o £545k ar leoliadau ansafonol a ostyngwyd yn sgil trosglwyddo £476k o'r cronfeydd wrth gefn cyffredinol, gan adael gorwariant o £69k. Bu gorwariant o £179k ar ofalwyr maeth mewnol ond tanwariant o £218k ar ofalwyr maeth o'r tu allan i'r sir.

3.2.2.3 Mae Cymorth i Deuluoedd yn dangos tanwariant o £74k, sy'n ymwneud yn bennaf â'r Gwasanaeth Integredig Cymorth i Deuluoedd. Mae Gwasanaethau Plant a Theuluoedd eraill yn dangos tanwariant o £40k a oedd yn ymwneud, yn bennaf, â chostau gwella gwasanaeth. Roedd y gyllideb ar gyfer Plant ag Anabledau yn dangos tanwariant o £55k y gellir ei briodoli'n bennaf i daliadau allanol am gymorth cymunedol a gwaith cymdeithasol.

3.2.3 Tai (Cronfa'r Cyngor)

3.2.3.1 Y canlyniad ar gyfer y gwasanaeth yw tanwariant o £208k – rhagwelwyd tanwariant o £120k erbyn diwedd y flwyddyn ariannol yn ystod Chwarter 3. Mae hwn yn welliant o £88k ar y tanwariant. Mae'r tanwariant yn ganlyniad i brosiectau diwygio lles a chynghori ar ddyledion sydd wedi dechrau'n hwyrach na'r disgwyl a £93k o wariant a oedd wedi'i ailddyrannu i waith a ariennir gan grant.

3.3 Datblygu Cynaliadwy

3.3.1 Economaidd a Chymunedol (yn cynnwys Morwrol a Hamdden)

3.3.3.1 Roedd gorwariant o £66k yn y gwasanaeth yn gyffredinol ar ddiwedd chwarter 4. Rhagwelwyd ar ddiwedd chwarter 3 y byddai gorwariant o £95k erbyn 31 Mawrth 2016, ond mae hyn yn is na'r disgwyl.

3.3.1.2 Mae'r canlyniad ar gyfer Datblygu Economaidd yn dangos tanwariant o £59k. Yn ystod Chwarter 3 amcangyfrifwyd y byddai tanwariant o £7k erbyn diwedd y flwyddyn ariannol. Roedd y prif elfennau o bryder yn ymwneud â threfniadau ar ôl i brosiectau a ariennir gan Ewrop ddod i ben a'r diffyg incwm o ganlyniad.

3.3.1.3 Roedd tanwariant o £7k ar y Gwasanaeth Morwrol, sy'n welliant ar y tanwariant o £1k yr adroddwyd arno yn ystod Chwarter 3. Mae hyn oherwydd tanwariant ar Wardeiniaid Traeth - £18k, tanwariant ar gostau rhedeg dociau a phorthladdoedd - £18k, a thanwario ar waith atgyweirio a chynnal a chadw - £15k, a fydd yn gwneud iawn am yr arian na lwyddwyd i'w gael o werthu olew arforol ym Mhorthladd Caergybi - £38k.

3.3.1.4 Roedd gorwariant o £134k yn y Gwasanaeth Hamdden ar ddiwedd y flwyddyn ariannol. Mae hon yn sefyllfa well na'r gorwariant o £155k yr adroddwyd arni yn ystod chwarter 3. Fel y dywedwyd o'r blaen, mae rhai o'r gorwariannau yn rhai hanesyddol o ran eu natur ac maent yn ymwneud â dau brif faes, sef Cyfleusterau Awyr Agored a'r Cwrs Golff Cyhoeddus. Yn dilyn crafangu'n ôl gyllideb y Parc a'r Cyfleusterau Awyr Agored yn 2012/13 mae'r swyddogaeth wedi ysgwyddo'r costau ychwanegol o fewn ei chyllideb ei hun flwyddyn ar ôl blwyddyn, gan arwain at orwariant net o £65k ar gyfer 2015/16. Mae'r duedd hanesyddol o orwario ar y Cwrs Golff wedi parhau gyda ffigwr canlyniad terfynol o £39k. Mae hyn oherwydd y methiant hir sefydlog i gyrraedd targedau incwm. Mae Partneriaeth Llangedfni bellach wedi cymryd drosodd y cyfrifoldeb am y cwrs golff.

3.3.1.5 Mae Datblygu Chwaraeon a Gweinyddu yn dangos tanwariant net, yn bennaf oherwydd incwm ychwanegol o £10k, tra bod y Canolfannau Hamdden yn dangos gorwariant terfynol o £38k, £7k yn llai nag a ragwelwyd yn chwarter 3.

3.3.1.6 Mae tanwariannau a gorwariannau ar y Canolfannau Hamdden, yn enwedig Caergybi a Phlas Arthur, gyda Chaergybi yn dioddef fwyaf o ganlyniad i ddifrod a achoswyd gan stormydd, materion adeiladu yn gyffredinol yn ogystal â diffyg cynhyrchu incwm. Codwyd pryderon yn cyfeirio at y diffyg incwm a gynhyrchwyd yn y chwarter olaf ar gyfer pob un o'r pedair canolfan lle roedd yr incwm a ddaeth i mewn yn sylweddol is na'r proffil. Fodd bynnag mae hyn wedi gwella, ond dim digon i gyrraedd y targedau arbedion effeithlonrwydd ychwanegol a osodwyd. Yn chwarter 3 roedd y Pwyllgor Gwaith wedi cymeradwyo trosglwyddiad o'r Gronfa Wrth Gefn a Glustnodwyd ar gyfer Yswiriant i ariannu hyd at £250k o'r gwaith atgyweirio yn sgil difrod a achoswyd gan stormydd i doeau canolfannau hamdden.

3.3.2 Priffyrdd

3.3.2.1 Roedd gorwariant o £459k yn y gwasanaeth hwn ar gyfer y flwyddyn ariannol ond, yn dilyn addasiad cyfrifyddu ar gyfer dyledwr tymor hir ar y stoc halen sy'n darparu incwm unwaith ac am byth o £220k a chyfraniad o'r Gronfa Wrth Gefn ar gyfer Yswiriant, mae'r gwasanaeth yn dangos sefyllfa well, sef tanwariant o £111k.

3.3.2.2 Cafwyd £472k gan Lywodraeth Cymru tuag at waith i drwsio difrod a achoswyd yn dilyn stormydd eithriadol a llifogydd yn ystod y trydydd chwarter a chymeradwyodd y Pwyllgor Gwaith drosglwyddo £350k o'r Gronfa wrth Gefn a Glustnodwyd ar gyfer Yswiriant i dalu am weddill y gwaith trwsio yr oedd angen ei wneud oherwydd difrod gan y stormydd. O ganlyniad, mae'r gorwariant o £350k a ragwelwyd ar ddiwedd y flwyddyn yn chwarter 3 bellach wedi dod yn ôl yn unol â'r gyllideb.

3.3.2.3 Mae sefyllfa well ar ddiwedd y flwyddyn ar gyfer gweinyddiaeth adrannol, sef tanwariant o £61k ar gostau gweithwyr a chyflenwadau a gwasanaethau amrywiol. Mae cludiant cyhoeddus yn dangos tanwariant o £55k yn sgil costau trafndiaeth, tocynnau rhatach a marchnata is ac mae Trafndiaeth Cymunedol Môn a'r Fflyd hefyd yn dangos tanwariant o £58k o ganlyniad i gostau is ar drafndiaeth, gweithwyr a chyflenwadau a chostau gwasanaethau. Cafwyd £14k yn fwy na'r targed incwm oherwydd ymgymryd â dau gontract newydd. Bu gorwariant mewn Rheolaeth Cynnal a Chadw o £77k ac mae'r gwariant ar Ddylunio Cynnal a Chadw £81k yn uwch na'r gyllideb oherwydd na lwyddwyd i gyflawni'r incwm o ffioedd proffesiynol – y rhain yw'r prif ffigurau ar gyfer canlyniadau'r gwasanaeth.

3.3.3 Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd

3.3.3.1 Mae'r canlyniad cyfun ar gyfer y ddau wasanaeth yn danwariant o £323k.

3.3.3.2 Mae'r rhan fwyaf o'r cyllidebau yn yr Adran Gynllunio yn tanwario ac eithrio Cyflawni Cynllunio Cymru, lle mae gorwariant o £28k, PEG sy'n gorwario £35k a Chefn Gwlad a'r Arfordir sy'n gorwario £15k. Daw'r prif danwariannau o'r gwasanaeth datblygiadau mawr a'r gwasanaeth rheoli cynllunio, lle mae'r incwm yn fwy na'r targedau o £104k a £131k yn y drefn honno.

3.3.3.3 Mae nifer o fân danwariannau a gorwariannau yn y Gwasanaeth Gwarchod y Cyhoedd. Mae tanwariant o £41k ar iechyd yr amgylchedd a £21k ar Safonau Masnach, tra bod gorwariant o £35k yn y Gwasanaeth Trwyddedu.

3.3.4 Eiddo

3.3.4.1 Mae'r ffigwr canlyniad ar gyfer y Gwasanaeth Eiddo yn dangos tanwariant net o £90k, cynnydd o £16k o'r ffigwr a ragwelwyd yn yr adroddiad yn Chwarter 3, sef tanwariant o £74k am y flwyddyn yn ei chyfanrwydd. Fodd bynnag, mae'r Adeiladau Gweinyddol wedi parhau i danwario o £31k erbyn diwedd y flwyddyn ac mae eiddo masnachol wedi tanwario £30k. Mae hyn, yn bennaf, oherwydd bod y tîm Caffael Canolog wedi ail-dendro contractau'n llwyddiannus ac wedi rhentu unedau masnachol yn llwyddiannus. Y gorwariant mwyaf yw £78k mewn gwaith cynnal a chadw brys a gwaith cynnal a chadw wedi'i gynllunio. Ond i gydbwysu hyn mae nifer o fân eitemau o danwariant, a thanwariant o £99k yn erbyn cyllidebau gweithwyr o ganlyniad i reoli swyddi gweigion. Mae'r gwasanaeth yn lliniaru ei orwariant trwy gyllid o'r meysydd hyn sydd wedi tanwario.

3.3.5 Rheoli Gwastraff

3.3.5.1 Mae'r gwasanaeth wedi gorwario £130k erbyn diwedd y flwyddyn ariannol, mae hyn fymryn yn uwch na'r ffigwr a ragwelwyd yn Chwarter 3, sef gorwariant o £100k am y flwyddyn yn ei chyfanrwydd.

3.3.5.2 Mae'r sefyllfa derfynol hon o ganlyniad i danwariant o £60k ar Waredu Gwastraff, a drosglwyddwyd wedi hynny i'r cronfeydd wrth gefn fel sy'n ofynnol o dan delerau ac amodau'r Grant ESR, costau staffio a chostau Asiantaeth yng Ngorsaf Drosglwyddo Penhesgyn – er bod y rhain yn llawer is na'r disgwyl a bod costau'r Contract Casglu Gwastraff yn dal i fod yn uwch na'r gyllideb graidd.

3.4 Dirprwy Brif Weithredwr

3.4.1 Corfforaethol – Gwasanaethau Eraill

3.4.1.1 Bu tanwariant o £968k yn y gyllideb yn y diwedd. Rhagwelwyd yn Chwarter 3 y byddai tanwariant o £248k (9.23%) ar ddiwedd y flwyddyn, am y flwyddyn yn ei chyfanrwydd. Mae hwn yn welliant sylweddol ar y rhagamcaniad hwnnw. Y prif reswm am y tanwariant yw trosglwyddiad cyfrifyddu am swm o £262k o'r fantolen i refeniw yn gysylltiedig â gorddarpariaeth yn y flwyddyn flaenorol. Arian annisgwyl ar gyfer 2015/16 yn unig yw hwn ac mae gostyngiad yn y Gronfa Yswiriant wrth Gefn sydd ei hangen wedi arwain at symud £598k o'r cronfeydd cyfyngedig i falansau cyffredinol.

3.4.2 Corfforaethol a Democrataidd

3.4.2.1 Bu gorwariant o £10k yn y gyllideb hon. Rhagwelwyd yn chwarter 3 y byddai gorwariant o £15k am y flwyddyn yn ei chyfanrwydd. Mae taliadau a godwyd gan wasanaeth y crwner ar gyfer 2014/15 yn £9k yn fwy na'r hyn a gronwyd. Mae tanysgrifiadau CLILC wedi tanwario £7k gan nad yw'r ffioedd wedi cynyddu yn unol â chwyddiant. Bu gwariant o £7k hefyd ar ffioedd cyfreithiol ar gyfer gwrandawriad y Pwyllgor Safonau ac nid oedd cyllideb gysylltiedig ar gyfer y ffioedd hyn.

3.4.3 Swyddfa'r Dirprwy Brif Weithredwr

3.4.3.1 Roedd gorwariant o £50k yn y gyllideb hon, ar ddiwedd chwarter 3 rhagamcanwyd y byddai gorwariant o £84k (115%) erbyn diwedd y flwyddyn. Bu tanwariannau o £28k yng nghostau rhedeg y swyddfa gyffredinol, ond cafwyd gorwariant o £51k hefyd oherwydd arbedion disgwylidig a roddwyd i'r naill ochr yn y ganolfan gost ar gyfer y DBW ond sy'n gysylltiedig â'r awdurdod ehangach. Daeth y gwariant ar y system Sycle (anfonebau CAMMS) i gyfanswm o £22k am y flwyddyn, ac nid oedd cyllideb gysylltiedig ar ei gyfer. Disgwyliwyd gwario £33k ar gymorth ar gyfer y flwyddyn lawn, fodd bynnag, roedd modd dod â'r contract i ben yn fuan. Nid oes unrhyw rwymedigaeth i'r gwasanaeth o hyn allan.

3.4.4 Adnoddau – Ac eithrio Budd-daliadau a Roddwyd

3.4.4.1 Bu gorwariant o £125k yn y gwasanaeth erbyn diwedd y flwyddyn ariannol, a rhagamcanwyd yn chwarter 3 y byddai gorwariant o £135k (16.92%) erbyn diwedd y flwyddyn. Mae'r pwysau ar y gyllideb yn cynnwys gorwariant mwy sylweddol o £60k ar staff cyfrifyddu, gan gynnwys staff asiantaeth; gorwariant o £46k ar daliadau banc ac arbediad yr oedd rhaid ei ganfod yn erbyn ymarferiad tendro. Mae'r eitemau tanwariant mwyaf arwyddocaol yn cynnwys arbedion o £24k ar staff mewn amryw o adeiniau a £39k o grantiau annisgwyl.

3.4.5 Adnoddau – Budd-daliadau a Roddwyd

3.4.5.1 Y canlyniad terfynol a ragwelir yw tanwariant o £466k sy'n welliant ar y tanwariant tybiedig o £338k yr adroddwyd arno yn Chwarter 3. Mae'r rhagamcaniad hwn yn cynnwys tanwariant o £550k ar y Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor.

3.4.6 Adnoddau Dynol

3.4.6.1 Roedd tanwariant o £44k ar yr adain hon ar ddiwedd y flwyddyn o gymharu â thanwariant o £21k a ragwelwyd yn chwarter 3. Fe wnaed rhai arbedion ar gostau gweithwyr (£14k) a Hyfforddiant Canolog (£28k) sef yr hyfforddiant corfforaethol ar gyfer yr holl Awdurdod. Bu'n rhaid prynu capasiti ychwanegol ar ffurf ymgynghorydd yn ystod Chwarter 4 oherwydd pwysau ychwanegol yn deillio o'r rhaglen Trawsnewid/Gweithio'n Gallach – gwariwyd £25k ar yr ymgynghorydd, fodd bynnag, mae amryw o fân danwariannau wedi cydbwysu'r gwariant hwn.

3.4.7 TGCh

3.4.7.1 Y sefyllfa diwedd blwyddyn ar gyfer TG oedd tanwariant o £4k. Yn chwarter 3 rhagamcanwyd y byddai'r gwasanaeth wedi gorwario £14k erbyn diwedd y flwyddyn. Bu tanwariant o £48k ar weithwyr oherwydd swyddi gweigion ac oherwydd penodi'n hwyr i swydd y Rheolwr TGCh. Fel yr adroddwyd yn ystod y flwyddyn, defnyddiwyd y tanwariant hwn i dalu am gyflogi ymgynghorwyr i ddarparu cefnogaeth i brosiectau penodol ac i lenwi bylchau mewn capasiti oherwydd swyddi gweigion. Roedd y gwariant ar ymgynghorwyr yn £51k. Y canlyniad terfynol oedd amrywiad incwm heb ei gyflawni o £11k. Cafwyd mân arbedion hefyd ar gyllidebau teithio a chyflenwadau a chyllidebau gwasanaethau, sef £4k a £8k yn eu trefn.

3.4.8 Cyfreithiol a Phwyllgorau

3.4.8.1 Mae'r gwasanaeth hwn wedi tanwario £99k am y flwyddyn ariannol, yn chwarter 3 rhagamcanwyd y byddai wedi tanwario £61k (44.53%) erbyn diwedd y flwyddyn. Y prif reswm am y tanwariant yw gostyngiad yng nghostau gweithwyr (£61k), fodd bynnag, roedd hyn o ganlyniad i fedru codi am amser swyddogion ar Bridiannau Tir. Bu gorwariant yn yr adain Sgriwtini oherwydd trefniadau dros dro, mae tanwariannau eraill wedi lliniaru'r gorwariant cyffredinol i £18k. Mae'r gwasanaethau Pwyllgorau a Chyfieithu wedi tanwario £45k a £25k yn eu trefn.

3.4.9 Trawsnewid

3.4.9.1 Mae'r adain hon wedi tanwario £333k, yn chwarter 3 rhagamcanwyd y byddai wedi tanwario £122k am y flwyddyn yn ei chyfanrwydd, sy'n gynnydd sylweddol. Mae'r tanwariant o ganlyniad i oedi wrth recriwtio i swyddi allweddol yn y tîm (£128k). Yn ystod chwarter 4 daethpwyd i gytundeb ynglŷn â'r anfonebau oedd yn rhaid eu talu am Bartneriaeth Môn a Gwynedd ar gyfer 2014/15 a 2015/16. Mae arian wedi cronni wrth ddisgwyl am yr anfonebau sy'n weddill ac mae hyn wedi arwain at danwariant o £190k. Roedd hyn yn bennaf oherwydd nifer fawr o swyddi gwag yn y Bartneriaeth.

3.4.10 Archwilio

3.4.10.1 Roedd yr adain hon wedi tanwario £38k erbyn diwedd y flwyddyn ariannol, yn chwarter 3 rhagamcanwyd y byddai wedi tanwario £30k. Y prif resymau am y tanwariant hwn oedd dwy swydd wag Cynorthwydd Archwilio a gorwariant ar y trefniadau Rheoli dros dro am hanner cyntaf y flwyddyn ariannol.

3.4.11 Cyllid Corfforaethol

3.4.11.1 Mae'r pennawd cyllideb hwn yn cynnwys nifer o feysydd megis incwm o fuddsoddiadau, costau cyllido a chronfeydd hapddigwyddiadau a ddefnyddir gan yr Awdurdod yn ei chyfanrwydd a lle codir am addasiadau eraill a ganfyddir yn ystod y broses gau ond na ellir eu priodoli i unrhyw wasanaeth penodol. Ni fydd yna gyllideb gyfatebol ar gyfer yr addasiadau hyn. Ar ddiwedd y flwyddyn roedd y pennawd hwn yn dangos gorwariant o £428k. Y prif amrywiad yw trosglwyddo £300k o arbedion Gweithio'n Gallach Trawsnewid lle bu oedi yn gweithredu'r rhaglen. Y gweddill yw addasiadau i'r cronfeydd wrth gefn.

3.5 Cronfa Casglu'r Dreth Gyngor

3.5.1 Mae'r swm gwirioneddol sydd wedi'i gredydu fel arian a gasglwyd yn seiliedig ar gyfanswm y debyd gros a godwyd yn ystod y flwyddyn, gan gynnwys unrhyw addasiadau o flynyddoedd blaenorol llai y cyfanswm a dalwyd ar ffurf praeseptau i Awdurdod yr Heddlu a Chynghorau Tref a Chymuned. Gan fod dyledion a oedd wedi cronni wedi cael eu dileu yn erbyn y ddarpariaeth yn y flwyddyn, bu'n rhaid cynyddu lefel y ddarpariaeth yn sylweddol. O ganlyniad i'r taliad hwn, roedd y sefyllfa mewn perthynas â chasglu'r Dreth Gyngor yn dangos diffyg yn erbyn y gyllideb o £293k.

3.6 Cyfrif Refeniw Tai (CRT)

3.6.1 Ar hyn o bryd mae gwarged y CRT (fel y cyfrifwyd ar gyfer y Cyfrifon Statudol) yn dangos £3.2m. Mae'r newid ers y rhagamcaniad yn y chwarter blaenorol o ganlyniad i wariant cyfalaf is (a ariennir o refeniw y CRT) a'r ffaith i ni dderbyn grant LILILIA i dalu am beth o'r gwaith effeithlonrwydd ynni. Disgwylir y bydd modd gwneud i fyny am lawer o'r diffyg cyfalaf yn 2016/17, gan ddefnyddio'r gwarged o 2015/16. Mae'r gwarged sy'n gysylltiedig â'r CRT wedi'i ddiogelu yng nghyfrifon y Cyngor ac ni fydd yn trosglwyddo i falansau cyffredinol y Cyngor.

4. Amrywiaethau nad oes modd eu rheoli

4.1 Mae nifer o amrywiaethau sy'n effeithio ar y waelodlin. Mae Anecs A yn rhoi manylion yr effeithiau hyn. Yr eitemau cysoni mwyaf arwyddocaol rhwng yr amrywiaethau sydd dan reolaeth y gwasanaethau a'r amrywiaethau yn y waelodlin yw'r addasiadau statudol trwy'r Datganiad Symudiad yn y Cronfeydd wrth Gefn (gweler y Datganiad Cyfrifon).

5. Casgliad

5.1 Mae'r gwariant refeniw net gan yr Awdurdod hyd at ddiwedd mis Mawrth 2016 a'r sefyllfa ariannol a ragwelir ar gyfer pob gwasanaeth wedi eu hamlinellu uchod ac i'w gweld yn Anecs A. Rydym yn rhagweld tanwariant o tua £1,849m ar wasanaethau ar y cam hwn. Gallai hyn newid yn y dyfodol ar ôl cwblhau'r Datganiad Cyfrifon. Mae'r canlyniad terfynol hon yn welliant ar y sefyllfa yr adroddwyd arni yn Chwarter 3, pan amcangyfrifwyd tanwariant o £0.376m.

5.2 Mae'r Pwyllgor Gwaith wedi cymeradwyo trosglwyddo £476k o Gronfeydd Cyffredinol y Cyngor i ariannu'r gorwariant ar y Gwasanaethau Plant oherwydd y galw sylweddol ar y gyllideb Plant sy'n Derbyn Gofal. Mae'r Pwyllgor Gwaith hefyd wedi cymeradwyo trosglwyddo'r canlynol o'r Cronfeydd Wrth Gefn sydd wedi'u Clustnodi ar gyfer Yswiriant: hyd at £350k fel sy'n angenrheidiol ar gyfer difrod llifogydd i briffyrdd a £250k i wneud gwaith atgyweirio yn dilyn difrod gan stormydd i doeau canolfannau hamdden.

Canlyniad Refeniw Amodol 2015/16

Gwasanaeth/Swyddogaeth	Cyllideb Flynyddol	Canlyniad Amodol	Cyfanswm Amrywiad Amodol Terfynol	Amrywiad Amodol na ellir ei Reoli (Eithriadau)	Amrywiad y gellir ei Reoli (Heb Eithriadau)
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Dysgu Gydol Oes					
Cyllideb Ddatganoledig i Ysgolion	43,833	43,833	0	0	0
Addysg Ganolog	8,007	5,823	(2,184)	(2,059)	(125)
Diwylliant	1,728	1,445	(283)	(274)	(9)
Cymunedau					
Gwasanaethau Oedolion	21,955	21,852	(103)	(289)	186
Gwasanaethau Plant	6,674	6,456	(218)	3	(221)
Tai	982	1,586	604	812	(208)
Datblygu Cynaliadwy					
Economaidd a Chymunedol (yn cynnwys Gwasanaethau Morwrol a Hamdden)	4,037	2,995	(1,042)	(1,108)	66
Prifffyrdd a Thrafnidiaeth	9,377	7,460	(1,917)	(1,806)	(111)
Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd	3,011	2,599	(412)	(89)	(323)
Eiddo	703	-328	(1,031)	(941)	(90)
Gwaith y gellir Codi Amdano	-	-	-	-	-
Rheoli'r Gyfadran	98	85	(13)	-	(13)
Gwastraff	7,173	6,577	(596)	(727)	131
Dirprwy Brif Weithredwr					
Corfforaethol – Gwasanaethau Eraill	2,749	2,304	(445)	523	(968)
Costau Corfforaethol a Democraidaidd	2,233	2,302	69	59	10
Swyddfa'r Dirprwy Brif Weithredwr	77	4	(73)	(123)	50
Adnoddau – Ac eithrio Budd-daliadau Roddwyd	915	759	(156)	(281)	125
Adnoddau – Budd-daliadau a Roddwyd	5,917	5,451	(466)	-	(466)
Adnoddau Dynol	848	77	(771)	(727)	(44)

Gwasanaeth/Swyddogaeth	Cyllideb Flynyddol	Sefyllfa Amodol	Cyfanswm Amrywiaeth Amodol Terfynol	Amrywiaeth Amodol na ellir ei Reoli (Eithriadau)	Amrywiaeth Amodol y gellir ei Reoli (Heb Eithriadau)
	£'000	£'000	£'000	£'000	£,000
TGCh	68	8	(60)	(64)	4
Cyfreithiol a Phwyllgorau	102	115	13	112	(99)
Trawsnewid	677	114	(563)	(230)	(333)
Archwilio	3	0	(3)	35	(38)
Cyllid Corfforaethol	3,477	10,985	7,508	7,080	428
Gwarged/(Diffyg) ar Gasglu'r Dreth Gyngor		293	293		293
Cyfanswm Cronfa'r Cyngor	124,646	122,795	(1,849)	(93)	(1,756)
ARIENNIR GAN					
Tretjo Cenedlaethol Annomestig	21,986				
Y Dreth Gyngor	30,955				
Grant Cytundeb Canlyniad	725				
Grant Cymorth Refeniw	70,980				
	124,646				